

EEN BIJZONDERE PIJPENKOP UIT ARKEL

Peter von Hout

Tijdens het schrijven van een artikel over "Pijpenkoppen" voor het blad van de Historische Vereniging Arkel en Rietveld, werd ik geconfronteerd met een bijzondere reliëfversierde pijpenkop (zie afbeelding). Een buurvrouw had deze rond 1975 gevonden op de volkstuin van haar opa, tegenover de koepelkerk in Arkel (de Vrouwenhuiswaard). Het pijpenkopfragment heeft een bewaarde hoogte van 38 mm. Doordat de hiel ontbreekt, zijn er geen eventuele kenmerken aanwezig van de pijpenmaker. Ook is er geen andere vergelijkbare pijp gevonden, voorzover ik weet.

De reliëfafbeelding bestaat uit een drinkende en rokende man aan de ene zijde en een vrouw met tabakspijp in haar hand aan de andere zijde. Verder komen er tabaksbladeren op voor. Door de vorm van de kop moet deze tussen 1650 en 1675 gedateerd worden. Aan de hand van de kwaliteit van de reliëfversiering, die matig tot slecht is, nemen we aan dat de pijp vervaardigd is in Gorinchem.

In tegenstelling tot Gouda, waar "fijne" en "porceleine" soorten werden gemaakt, werden in Gorinchem zogenaamd "grove" soorten gefabriceerd.

Afb. 17a en b Pijpenkop Arkel in voor- en achteraanzicht. Foto: Martin Veen

Met dank aan Marjolein van Linstee voor het in bruikleen geven van de pijpenkop en Martin Veen voor het maken van de foto.

Geraadpleegde literatuur:

D.H. Duco, *De Nederlandse kleipijp*, Leiden 1987. J. van der Meulen, J.P. Brinkerink en P. von Hout, *Tabakspijpenijverheid in Gorinchem*, Leiden 1992.